

NERETVANSKA MEKOUSNA PASTRMKA

23 September 2008

Neretvanska mekousna pastrmka (*Salmothymus obtusirostris oxyrhynchus*) je u svakom sluèaju jedinstvena riblja vrsta. Uz glavaticu predstavlja endem gornjeg i srednjeg toka rijeke Neretve. Njen naèin ishrane, izgled i ponašanje èini je sasvim drugaèijom od ostalih salmonidnih vrsta u regionu. Naseljava uglavnom mirne i dublje dijelove tekuaica i živi u jatima. Hrani se organizmima dna: larvama vodenih insekata, oligohetama, raèiæima i itd. Najveæi primjerci dostiæu dužinu od 60 cm i težinu od 3 kilograma.

Njena markantna karakteristika su mala zadebljana usta sa veoma malim zubima pa otuda i njeno ime. Obitava u hladnoj vodi sa mnogo kiseonika pa je stoga nema u manjim pritokama Neretve. Takoðer, u uzvodnom toku mekousna pastrmka se rasprostire sve do Krupaèkih stijena gdje Neretva prima obilno vrelo Krupac i praktièno odatle postaje "prava" rijeka. Vještaci pokušaji unošenja u vode Crnomorskog sliva nisu rezultirali njenim ostankom u vodotocima Vrbasa i Bosne.

Usljed raznih vrsta krivolova njena populacija je znatno ugrožena. Nenaseljeni dijelovi gornjeg toka Neretve predstavljaju idealne lokacije za krivolovce. Èak do prije samo godinu dana ova vrsta je izlovljavana sasvim legalno na mamce koji su prije rata bili nedozvoljeni (podvodna mušica, živi mamci i dr.). Tek od ove godine je organizacija sportskih ribolovaca vratila na snagu stare propise i time poveæala šanse za opstanak ove vrste. Istina, situacija nije ni sada sjajna obzirom da se u toku rijeke (kanjon), koji je nepristupaèan lovoèuvarima, još uvijek mogu vidjeti mnogi ribolovci koji koriste zabranjene mamce. Pored toga, problem predstavlja i nestruèno poribljavanje ribljim vrstama koje genetski ne odgovaraju autohtonim. Jedina nada za opstanak mekousne dolazi iz novosnovanog ribogojilišta na Boraèkom jezeru èija je osnovna namjena uzgoj autohtonih neretvanskih ribljih vrsta: mekousne, glavatice i potoène pastrmke. Ipak, pitanje je uolikoj mjeri æe struènjaci sa Poljoprivrednog fakulteta uspijeti da izvrše kvalitetan uzgoj riblje mlaði, posebno uzgoj veoma zahtjevne mekousne pastrmke. Uz to je upitno na koji naèin æe se iznaæi finansiranje za nekomercijalni rad ribnjaka, odnosno da li æe se u tu svrhu ukljuèiti sredstva namjenjena za redovno poribljavanje. Inaèe, poribljavanje se vrši kao odmeta zbog izgraðenih brana na srednjem toku, a koju svake godine plaæa Elektroprivreda BiH.